НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПРИРОДОЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Том 11

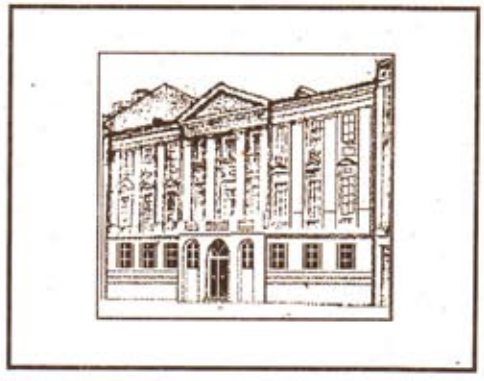

ВИДАВНИЦТВО ДЕРЖАВНОГО ПРИРОДОЗНАВЧОГО МУЗЕЮ
ЛЬВІВ 1994

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПРИРОДОЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Том 11

ВИДАВНИЦТВО ДЕРЖАВНОГО ПРИРОДОЗНАВЧОГО МУЗЕЮ
ЛЬВІВ 1994

УДК 582.28+582.82+582.4+595.42+597.7

Наукові записки Державного природознавчого музею НАН України.— Львів, 1994.— Т. 11.— 118 с.

У збірнику вміщено статті з питань зоології, ботаніки та екології, які містять матеріали досліджень на Розточчі, а також інформацію про ботанічні фонди музею і використання комп'ютерної техніки в ботанічних дослідженнях.

Для грунтових зоологів, орнітологів, ентомологів, екологів, ботаніків, працівників заповідників, національних парків, природознавчих і краєзнавчих музеїв.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Климишин О.С. (*відповідальний редактор*), Бокотей А.А. (*відповідальний секретар*), Дригант Д.М., Консалова І.Б., Малиновський А.К., Меламуд В.В., Різун В.Б., Чорнобай Ю.М.

Друкується за постановою вченої ради
Державного природознавчого музею
Національної Академії наук України

Спонсор видання Львівська філія АТ "КІНТО"

ISBN 5-7702-0493-1

© Наукові записки, 1994

ПЕРЕДМОВА

Збірники наукових праць музею почали видаватися з 1914 р. під назвою "Rozprawy i wiadomosci z muzeum im. Dzieduszyckich". З 1940 р. музей перейшов у відання Академії наук і з 1951 р. по 1962 р. було опубліковано 10 томів збірників під назвою "Наукові записки Науково-природознавчого музею АН УРСР". За рішенням вченої ради музею і за підтримкою Редакційно-видавничої ради НАН України цим випуском поновлюється видання "Наукових записок".

"Наукові записки" призначені для публікації результатів наукових досліджень, проведених у стінах музею або наближених до музейної тематики. Періодичність випуску, як правило, один раз на рік. Мова видання — українська. За рішенням редколегії окремі статті іноземних вчених, матеріали міжнародних нарад і конференцій, повідомлення міжнародного характеру тощо можуть публікуватись на інших, поширених у світі мовах. При цьому додається резюме українською мовою. Окремі випуски "Наукових записок" можуть мати тематичний характер.

Основні завдання "Наукових записок":

- оперативне публікування результатів наукових досліджень, матеріалів з історії наукових підрозділів та колекцій, праць з музейного природознавства, експозиційно-фондової роботи тощо;
- поширення наукової інформації про природознавчо-музейну роботу в Україні та за її межами;
- науково-просвітницьке поширення знань з фундаментальних розділів природознавства, охорони природи, а також музейно-колекційної справи, таксидермії тощо;
- послідовна систематизація знань про унікальні об'єкти природи західного регіону України;
- рекламно-інформаційна діяльність в галузі природокористування, екології, охорони природи, екологічного виховання.

Більшість статей 11 тому містять матеріали комплексних

наукових досліджень цікавого у багатьох відношеннях фізико-географічного регіону Розточчя і присвячені 10-річчю створення Державного заповідника "Розточчя". В інших статтях наводяться відомості про наукові фонди музею і застосування комп'ютерних методів у ботанічних дослідженнях.

Відповідальний редактор

ISBN 5-7702-0493-1. Наукові записки ДПМ НАН України, 1994, т. 11

УДК 598.2

ЗООЛОГІЯ

А.А. Бокотей

ВИДОВИЙ СКЛАД І ЧИСЕЛЬНІСТЬ ОРНІТОФАУНИ М. ЛЬВОВА

Місто Львів розташоване на території Розточчя, яке є частиною Головного Європейського вододілу, що визначає певні географічні і пов'язані з ними орнітологічні особливості. По-перше, місто знаходиться на значній висоті над рівнем моря (300-400 м), що утруднює проникнення в нього рівнинних видів. По-друге, через місто не протікають великі ріки, що спричинює відсутність багатьох навколоводних птахів. Невелика річка Полтва, на якій побудований Львів, давно перетворена на міський колектор стоків. Влітку вона не відіграє суттєвого значення в житті птахів, сюди лише зрідка прилітають годуватися воронові: галка (*Corvus monedula*), сіра ворона (*C. cornix*), гайворон (*C.frugilegus*), сорока (*Pica pica*). Зате взимку тут формується дуже цікавий і своєрідний орнітокомплекс. Поряд з видами, котрі часто зимують на рівнині — звичайний (*Larus ridibundus*) та сивий (*L. canus*) мартини, крижень (*Anas platyrhynchos*), попелюх (*Aythya ferina*), в окремі зими трапляються птахи суто перелітні, які взимку в регіоні ніколи не зустрічаються — баранець (*Gallinago gallinago*), польовий жайворонок (*Alauda arvensis*), лісова тинівка (*Prunella modularis*).

Львів займає площу 155 км^2. У ньому налічується більше 10 великих парків, лісопарків і цвинтарів. Загальна площа зелених насаджень складає біля 3700 га [23].

Незважаючи на те, що в різний час у Львові працювало багато відомих орнітологів, до останнього часу не складений фауністичний список птахів міста. Дослідження обмежувалися лише особливостями біології та поведінки окремих видів та груп птахів під впливом сильного антропогенного пресу [5].

На основі матеріалів фондових колекцій Державного природознавчого музею Національної Академії наук України,

© А.А. Бокотей, 1994

ISBN 5-7702-0493-1. Наукові записки ДПМ НАН України, 1994, т. 1

УДК 581.524.3 : 502.72 (477.43)

БОТАНІ

М.П. Жижин, О.Т.Кузярін

ТЕНДЕНЦІЇ ПОВЕДІНКИ ВИДІВ СУДИННИХ РОСЛ "ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ" В ЗОНАХ ВПЛИ ПІДЗЕМНИХ ВОДОЗАБОРІВ РОЗТОЧЧЯ

Враховуючи особливості фізико-географічного розташува району Розточчя: проходження вододілу Чорноморського Балтійського басейнів, зосередження крупних населених пункт промислових об'єктів та швидкі темпи росту водовикориста підземних вод для забезпечення зростаючих потреб суспільст однією із найактуальніших проблем сьогодення постає пробл вивчення впливу експлуатації підземних водоносних комплек на біогеоценотичний, в тому числі рослинний покрив, з ме вибору шляхів найбільш раціонального використання природ ресурсів, забезпечення збереження цінних приро територіальних комплексів та запобігання негативним наслід зазначеного антропогенного фактору. При цьому особли фітосозологічного значення набувають питання пошире поведінки раритетних та зникаючих видів судинних рос "Червоної книги України" в зонах впливу діючих підзем водозаборів Розточчя та розробки заходів щодо їх збереження.

Досліджувані нами чотири крупних діючих підзем водозабори Розточчя репрезентують основні типи та підт родовищ підземних вод Волино-Подільського артезіанського басе 1) родовища річкових долин, приурочених до водоносних горизо корінних порід, що відокремлені від річки слабопроникливим ша або іншим водоносним горизонтом (Кам'янобродський водозабір (2) родовища обмежених за площею структур, що не сполуче поверхневими водотоками (Великопільський водозабір (Вп) сполучені з поверхневими водотоками (Воля-Добростанський (Зарудцівський (Зр) водозабори) і розміщені відповідно в ме південної, центральної та північної частин району. За літератури даними [1] зони впливу підземних водозаборів обмежуються рамк

© М.П. Жижин, О.Т. Кузярін, 1994

ан званих депресійних лійок, утворених внаслідок понижень норів або рівнів підземних вод і залежно від режиму еплуатації: стаціонарного чи нестаціонарного, охоплюють різну площею територію, що, як правило, не перевищує місцеві одозбірні басейни родовищ підземних вод.

Згідно даних літературного огляду, опрацювань гербаріїв W, LWS, KW) та результатів власних польових досліджень, оведених протягом 1991-1994рр., список судинних рослин зон пливу досліджуваних водозаборів, що увійшли до другого дання "Червоної книги України" [4], об'єднує 18 таксонів абл.1).

абл.1. Кількість місцезнаходжень видів "Червоної книги раїни" в зонах впливу водозаборів

Назва виду	Водозабори							
	КМ		Вп		В-Д		Зр	
	а	б	а	б	а	б	а	б
Atropa bella-donna L.	—		—		—		1	1
Botrychium lunaria (L.) Sw.	—		—		—		1	1
Carex davalliana Smith.	2	2	—		—		2	2
Dactylorhiza incarnata (L.) Soo	1	1	—		—		—	
D.maculata (L.) Soo	—		—		1	0	—	
D.majalis (Reichenb) P.F. Hunt et Summerhayes	2	2	—		—		7	7
Epipactis helleborine (L.) Crantz.	—		—		—		1	1
E.palustris (L.) Crantz.	—		—		—		1	0
Goodyera repens (L.) R.Br.	—		—		1	1	—	
Lilium martagon L.	—		—		—		1	1
Listera ovata (L.) R.Br.	—		—		—		1	0
Lycopodium annotinum L.	—		—		—		1	0
Malaxis monophyllos (L.) Sw.	—		—		—		1	0
Orchis coriophora L.	1	1	—		—		—	
O.morio L.	—		1	1	1	1	2	2
Platanthera bifolia (L.) Rich.	—		—		1	1	—	
P.chlorantha (Cust.) Reichenb.	—		—		1	0	—	
Salvinia natans (L.) All.								

Примітка: а — всього відомих місцезнаходжень, б — в тому числі сучасних

Серед них 13 видів представлені на досліджуваних ериторіях сучасними місцезнаходженнями, виявленими нами під ас маршрутних обстежень та підтвердженими власними ербарними зборами[1], а саме: *Atropa bella-donna** (1

[1] — Гербарні зразки знаходяться у гербарії ДПМ НАН України (LWS).

місцезнаходження), *Botrychium lunaria** (1), *Carex davalliana** (
*Dactylorhiza incarnata** (1), *D. majalis** (9), *Epipactis helleborine* (1), *E. palustris* (1), *Lilium martagon* L. (1), *Listera ovata** (
*Orchis morio** (1), *Platanthera bifolia** (4), *P. chlorantha* (
місцезнаходження).

Слід зауважити, що окремі місцезнаходження зазначен
видів вказувалися попередніми дослідниками, зокрема д
території Зр. водозабору: *Atropa bella-donna* — с. Завад
Lobarzewski,1860 (LWS), *Platanthera bifolia* — с. Бір
Lobarzewski,1855 (LWS).

Решта видів, інформація про сучасні місцезнаходжен
яких відсутня, наводились у свій час різними авторами для дан
територій, в тому числі для територіI Зр. водозабору: *Goody
repens* — с. Завадів, Scmidt,1854 (LWS); *Lycopodium annotinum*
с. Завадів, Lobarzewski, 1860 (LWS); *Malaxis monophyllos* —
Завадів, Lobarzewski, 1859 (LWS); *Orchis coriophora* — с. Завад
Lobarzewski, 1859 (LWS); с. Бірки, Tomaschek, 1862(LWS); д
території В-Д водозабору: *Dactylorhiza maculata* — с. Во
Добростанська [5]; *Salvinia natans* — с.Добростани [6].

Серед шести останніх таксонів місцезнаходження *Salvi
natans* слід вважати зниклим внаслідок осушення ставів, де
знаходили. Враховуючи значну антропогенну трансформац
екотопів, де могли зростати інші два види: *Dactylorhiza macula*
і *Orchis coriophora*, їх локалітети можна віднести до очевид
зниклих. Натомість локалітети *Goodyera repens, Lycopodi
annotinum* та *Malaxis monophyllos* мають порівняно біль
ймовірність збереження та повторного знаходження.

На підставі аналізу отриманого фактологічного матеріа
(літературного, фондового та польового) з врахуванням дії
досліджуваних територіях основних антропогенних фактор
гідрогенного (осушення, підтоплення), в тому числі за рахун
забору підземних вод, пасквального, ексцизійного
ексарційного, ступеня порушеності і напрямків трансформа
рослинного покриву (мезофітизації,синантропізації), ста
популяцій рослин можна говорити про сучасні тенден
поведінки видів рослин "Червоної книги України" в зонах впли
досліджуваних водозаборів. Виходячи, насамперед, із характе

міщення їх ценопопуляцій в зонах впливу водозаборів і
ерантності до гідрогенного (осушення) та інших антропогенних
торів, ці види можна умовно поділити на дві групи.

До першої групи рослин, які зосереджені на позитивних
рмах рельєфу (схилах річкових долин, останцевих горбах) з
носною автономністю по відношенню до гідрологічного режиму
унту, що розміщені по периферії депресійних лійок відносяться
ди мезофільної та ксеромезофільної груп, відносно стійкі до
тору осушення грунту: *Atropa bella-donna, Botrychium lunaria,
ipactis helleborine, Lilium martagon, Listera ovata, Orchis morio,
atanthera bifolia, P. chlorantha.* Серед них найбільшою
отопічною і фітоценотичною стенотопністю відзначається
trychium lunaria, досить чисельна ценопопуляція якого
урочена до виходу тортонських відкладів пісковику та
бнозернистих глинястих пісків з рідкими прошарками
няків та супісів у верхній частині схилу гори Берековиця
водозабір). Подальша доля та збереження даного локалітету
лежатиме безпосередньо від наступного режиму експлуатації
ного кар'єру, зокрема від розширення його меж.

Orchis morio (ксеромезофіт), що зростає на боровій терасі
водозабір) в складі післялісових лучних угруповань союзу
henatherion (табл.2) за умови збереження існуючого
ового режиму використання його фітоценозів має зберегти
ї ценотичні позиції як асектатор, а при зменшенні
реаційного навантаження (збір рослин) здатний до невеликого
ільшення чисельності особин та покращення їх життєвості.

Мезофільні види лісових та суміжних з ними достатньо
йних за організацією екотопів: *Epipactis helleborine, Platanthera
olia, P.chlorantha, Listera ovata, Lilium martagon,* в умовах
абопорушених лісових фітоценозів з мінімальною дією
тропогенного фактору (ексцизійного, рекреаційного) здатні до
реження або часткового покращення сучасної структури своїх
опопуляцій із характерними для них спорадичним
иренням, низькою чисельністю особин та правостороннім
ом вікового спектра [2, 3]. Серед зазначених видів *Platantera
olia* в умовах помірного пасовищного використання
лісових лук класу *Nardo- Callunetea* має тенденції до
тевого збільшення чисельності та щільності особин за рахунок

прилягаючих до водойм (стариць, ставів) і безпосеред
пов'язані з їх гідрологічним режимом.

Порівняно мінімальною гідрозалежністю характеризуют
одиничні малочисельні локалітети *Dactylorhiza majalis* в ск
суходільних лук класів *Trifolio-Geranietea sanguinei* та *Na
Callunetea*, представлені, очевидно, більш мезофітн
екологічними расами даного виду, які потребують детальніш
вивчення. *Epipactis palustris* представлений єдиним невеличк
за площею місцезростанням в межах вузької заплави р.Млині
(Зр. водозабір) на краю чорновільхового лісу, що знаходиться
даний момент в зоні мінімального впливу забору п ідземних
Враховуючи екологічні та біологічні особливості даного в
можна очікувати при незначному підсушенні екотопу тимчас
активізації його ценотичних позицій і збільшення чисельн
особин, в основному, за рахунок вегетативного поновлення.

Таким чином, досліджувані нами види "Червоної кн
України" зон впливу крупних підземних водозаборів Розто
характеризуються різними тенденціями своєї поведінки в умо
дії антропогенних факторів. Для найбільш толерантних видів
відношенню до осушення екотопу, які, як правило, розміще
зонах мінімального впливу забору підземних вод —
позитивних формах рельєфу, властиво збереження, а в окре
ситуаціях і посилення · своїх позицій. Їх ценопопул
відносяться до нормального, рідше до інвазійного типу (*At
bella-donna*). Основними лімітуючими факторами поши
даних видів виступають: ексцизійний, ексарційн
рекреаційний, пасквальний, фенісекціальний, добув
корисних копалин.

Натомість, гігрофільні, найбільш сенсорні до гідроген
фактору (осушення), види характеризуються зміщенням у
свого поширення в сторону екологічного та ценотичного песим
та тенденціями до подальшого послаблення фітоценотич
позицій, погіршення життєвості особин, деградації більш
ценопопуляцій. Значна частина локалітетів цих видів знаходя
під загрозою зникнення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Боревский Б.В., Лютый Г.Г.* Условия формирова
эксплуатационных запасов подземных вод в районах крупных действующих водозаборов. Водозаборы г.Львова // Формирование эксплуатационных ресурсов подземных вод платформенных структур Украины.— К.: Наук.думка, 1979.— С. 111-120.

Бычейко Т.М., Загульский М.Н. Состояние популяций некоторых лесных орхидей в условиях антропогенного влияния // Актуальні проблеми вивчення фітобіоти Західних регіонів України: Тези допов.відкр.конф.мол.ботаніків м.Львова (Львів, 2-5 кв. 1990р.).— Львів, 1991.— С. 18-21.

Вахрамеева М.Г., Денисова Л.В. Оценка критического состояния популяций редких и исчезающих растений // Охрана генофонда природной флоры.— Новосибирск: Наука, 1988.— С. 24-28.

Заверуха Б.В. Про друге видання "Червоної книги України" // Укр. ботан. журн.— 1992.— 49, №3.— С. 72-80.

Król E. Sprawozdanie z wycieczki w okolice Janova pod Lwowem odbyte) podczas wakacyi roku szkolnego 1874 // Sprawozd.Kom. fizjog.— Krakow, 1875.— T.9.— S. 78.

Szafer W. Osobliwosci i zabytki flory okolic Lwowa // Rozpr. i wiadomosci z Muz.im. Dzieduszyckich.— 1914.— I.— S. 108.

Н. Жижин, А.Т. Кузярин

ТЕНДЕНЦИИ ПОВЕДЕНИЯ ВИДОВ СОСУДИСТЫХ РАСТЕНИЙ "КРАСНОЙ КНИГИ УКРАИНЫ" В ЗОНАХ ВЛИЯНИЯ ПОДЗЕМНЫХ ВОДОЗАБОРОВ РОСТОЧЬЯ

Представлены материалы о современных условиях произрастания тенденциях поведения сосудистых растений "Красной книги раины" в зонах влияния четырех крупных подземных озаборов региона Росточья. Приведен список раритетных и ающих видов, количество известных их местонахождений, их приуроченность к элементам рельефа и фитоценозам. На новании анализа действующих антропогенных факторов, ени и направлений трансформаций растительного покрова, ерантности видов и состояния их ценопопуляций выяснены ожные тенденции поведения 13 видов в условиях забора земных вод.

N.P. Zhyzhyn, O.T. Kuziarin

BEHAVIOUR TENDENCIES OF VASCULAR PLANTS SPECIES THE "UKRAINIAN RED DATA BOOK" IN THE ZONES INFLUENCE OF UNDERGROUND PUMPING-STATIONS ROZTOCHIA

The materials on the modern growth conditions and behavi tendencies of vascular plants listed into the "Ukrainian Red I Book" in the zones of influence of four large underground pump stations of Roztochia region are presented. The list of rare vanishing species, the number of their known locations and ecological-phytocenotic characteristics are given. On the bas analysis of present anthropogenic factors, degree and transforma directions of plant cover, species resistance and state of t cenopopulations the modern behaviour tendencies of 13 specie the conditions of groundwater abstraction are clear up.

N 5-7702-0493-1. Наукові записки ДПМ НАН України, 1994, т. 11

УДК 581.5+581.9 (477.8)

О. Климишин

АН ПОПУЛЯЦІЙ РЕЛІКТОВИХ ТРАВ'ЯНИХ РОСЛИН НА ТОЧЧІ

лідження проводили на українській частині Розточчя, ючаючи територію державного заповідника "Розточчя", яка ає собою західний язик розірваної льодовиком смуги околистяних лісів. Наявність в льодовиковий період ртумів сприяла виживанню багатьох видів рослин, які зараз овлять реліктовий елемент сучасної флори досліджуваного ону. Значна частина цих видів належить до категорії ітетних і занесена до "Червоної книги". Нами ристовується поняття географічних реліктів [1] різного логічного датування, тобто видів, які в минулій геологічній рії мали широке розповсюдження, пік свого розвитку. Тепер ни, хоча і мало змінилися, але займають переважно невеликі иторії, а в інших географічних місцях минулого існування ели.

Метою досліджень було вивчення життєвого стану, вікового ладу, можливостей самовідновлення популяцій реліктових ів трав'яних рослин і визначення перспектив їх існування в ових заповідання і господарської діяльності людини.

В лісових ценозах Розточчя реліктові трав'яні рослини трічаються переважно в буково-соснових і букових, в меншій рі в дубових і зрідка в дубово-соснових та грабових лісах.

В буково-соснових лісах, особливістю яких є значна инність крон і сильно розріджений трав'яний покрив, тають *Aposeris foetida* (L.) Less., *Aconitum moldavicum* Hacq., *ura bella-donna* L., *Dentaria glandulosa* Wabdst. et Kit., *Lilium rtagon* L., *Petasites albus* (L.) Gaertn., *Telekia speciosa* (Schreb.) ung. Усі перераховані види, за виключенням *Aposeris foetida*, досліджуваній території зустрічаються рідко. Типовими ізростаннями для них є глибокі балки і байраки, сильно

© О. Климишин, 1994

5. *Зозулин Г.М.* Исторические свиты растительности Европейской части СССР // Ботан. журн.— 1973. — 58, № 8.— С. 1081-1092.
6. *Камелин Р.В.* Флорогенетический анализ естественной флоры горной Средней Азии.— Л.: Наука, 1973.— 354 с.
7. *Камелин Р.В.* Курхистанский округ горной Средней Азии.— Л.: Наука, 1979.— 117 с.
8. *Малиновский А.К.* Монтанный элемент флоры Украинских Карпат.— К.: Наук. думка, 1991.— 240 с.
9. *Шеляг-Сосонко Ю.Р., Дидух Я.П.* Ялтинский горно-лесной государственный заповедник.— К.: Наук. думка, 1980.— 184 с.
10. *Шмидт В.М.* Статистические методы в современной флористике.— Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1980.— 175 с.

А.К. Малиновский, И.Г. Бронштейн

ПРИМЕНЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-ПОИСКОВЫХ ПРОГРАММ В БОТАНИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЯХ

Излагаются основные задачи, принципы построения и работы информационно-поисковой программы — база даных "Флора". Приведены предварительные результаты анализа программного материала по изучению дифференциации растительного покрова, структуры и эволюции флоры.

A.K. Malynovskyi, I.G. Bronshtein

THE APPLICATION OF INFORMATION RETRIEVAL PROGRAMMES IN BOTANICAL INVESTIGATIONS

The main problems, principles of building and operation of the information retrieval programme — data-base "Flora" — are stated and preliminary results of programme material analysis are cited. This material is about differentiation of plant cover, structure and evolution of flora.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ РУКОПИСІВ

1. Матеріали приймаються українською мовою, в окремих випадках, які обумовлені в Положенні про "Наукові записки", іншими мовами з резюме українською мовою.

2. Основні розділи — "Зоологія", "Ботаніка", "Екологія", "Палеонтологія", "Музеєзнавство", "Наукові фонди", "Інформатика", "Нові види", "Сторінки історії музею".

3. Обсяг рукописів — до одного друкованого аркуша (разом з ілюстративним матеріалом, таблицями, списком літератури).

4. Рукописи приймаються у двох екземплярах друкованими через два інтервали по 60-65 знаків у рядку, не більше 30 рядків на сторінці, на стандартному папері або записані на дискетах у супроводі текстового роздруку.

5. При оформленні статей слід дотримуватись таких правил:

- індекс УДК (зліва);
- ініціали авторів і прізвища;
- заголовок;
- заголовки і підзаголовки слід відокремлювати від основного тексту зверху і знизу трьома інтервалами;
- текст статті, таблиці, список літератури, підписи до рисунків, резюме (до 0,5 сторінки) російською і англійською мовами;
- список літератури наводиться згідно абетки, спочатку розміщується література українською й російською мовами, а потім — роботи на мовах з латинською абеткою. В тексті у квадратних дужках зазначається цифра, що відповідає номеру цитованого джерела в списку літератури.

6. Кількість графічного матеріалу має бути мінімальною. Фотографії виготовляються у двох екземплярах на білому глянцевому папері; вони мають бути контрастними, рисунки — чіткими, графіки і діаграми зроблені чорною тушшю. На звороті другого екземпляра фотографій і рисунків проставляється їх порядковий номер, пишеться прізвище першого автора, зазначається де верх і низ.

Підписи до рисунків подаються на окремому аркуші. В

них наводяться: а) назва рисунка; б) пояснення значення всіх кривих, літер, цифр та інших умовних позначень. У підписах до мікрофотографій вказується збільшення (окуляр, об'єктив).

Мікрофото слід подавати розміром 69 (58) см.

7. Місце, де в тексті є перше посилання на рисунок або таблицю, відмічається на лівому полі квадратом, проставляється номер рисунка або таблиці.

8. Латинські назви видів при першому згадуванні наводяться повністю. Далі — літера роду і видова назва без прізвища автора виду. Якщо у статті є великі спеціальні списки тварин або рослин чи таблиці з прізвищами авторів, то у тексті назви видів вказуються без авторів.

9. При описі нових видів слід користуватися правилами для авторів, викладеними в журналах Національної Академії наук.

10. Список літератури друкується на окремому аркуші. Праці одного й того ж автора (чи разом зі співавторами) розміщуються в хронологічній послідовності.

11. Оформлення списку літератури:

а) для книг і монографій вказуються прізвища та ініціали авторів, назва видання, місто, видавництво, рік, загальна кількість сторінок;

б) для статей, опублікованих в журналах і вісниках, вказуються прізвища, ініціали авторів, назва статті і журналу (вісника), рік, том, номер (випуск), перша й остання сторінки;

в) для статей, опублікованих в збірниках праць, тез та інших книг, вказується прізвища, ініціали авторів, назва статті, назва збірника, місце видання (місто, видавництво), рік, випуск, перша й остання сторінки.

12. Наукові статті, що містять матеріали оригінальних досліджень, подаються в редколегію з двома рецензіями (одна — від музею, друга — від науковців сторонніх організацій).

З М І С Т

Передмова 3

Зоологія

Бокотей А.А. Видовий склад і чисельність птахів м. Львова 5

Гузій А.І., Бокотей А.А. Звичайний мартин (*Larus ridibundus* L.) у верхів'ї ріки Верещиця 16

Сверлова Н.В. Фауна двопарноногих багатоніжок (*Diplopoda*) м.Львова та його околиць 21

Меламуд В.В. Фауна панцерних кліщів (*Acariformes, Oribatei*) заплави ріки Верещиця 28

Сусуловський А.С. Хижі нематоди (*Mononchida, Nematoda*) урочища Заливки заповідника "Розточчя" 33

Різун В.Б. Матеріали до фауни жужелиць (*Coleoptera, Carabidae*) Розточчя і природного районування заходу України 41

Яницький Т.П. Фауна златок (*Coleoptera, Buprestidae*) Розточчя 47

Харамбура Я.Й. Личинки вищих комах в грунтах заповідника "Розточчя" 51

Ботаніка

Жижин М.П., Кузярін О.Т. Тенденції поведінки видів судинних рослин "Червоної книги України" в зонах впливу підземних водозаборів Розточчя 56

Климишин О.С. Стан популяцій реліктових трав'яних рослин на Розточчі 65

Малиновський А.К. Аналіз сучасного поширення реліктових видів у вирішенні питань історії флор 69

Екологія

Чорнобай Ю.М. Залецька О.Ю. Органохімічний і гумусовий стан підстилок у провідних типах лісів Розточчя 76

Чорнобай Ю.М., Харамбура Я.Й., Щербакова О.М. Динаміка угруповань фітосапрофагів в опаді лісів Розточчя 86

Музейні фонди

Климишин О.С., Кулик Т.Г. Структура і стан ботанічних фондів Державного природознавчого музею 93

них наводяться: а) назва рисунка; б) пояснення значення всіх кривих, літер, цифр та інших умовних позначень. У підписах до мікрофотографій вказується збільшення (окуляр, об'єктив).

Мікрофото слід подавати розміром 69 (58) см.

7. Місце, де в тексті є перше посилання на рисунок або таблицю, відмічається на лівому полі квадратом, проставляється номер рисунка або таблиці.

8. Латинські назви видів при першому згадуванні наводяться повністю. Далі — літера роду і видова назва без прізвища автора виду. Якщо у статті є великі спеціальні списки тварин або рослин чи таблиці з прізвищами авторів, то у тексті назви видів вказуються без авторів.

9. При описі нових видів слід користуватися правилами для авторів, викладеними в журналах Національної Академії наук.

10. Список літератури друкується на окремому аркуші. Праці одного й того ж автора (чи разом зі співавторами) розміщуються в хронологічній послідовності.

11. Оформлення списку літератури:

а) для книг і монографій вказуються прізвища та ініціали авторів, назва видання, місто, видавництво, рік, загальна кількість сторінок;

б) для статей, опублікованих в журналах і вісниках, вказуються прізвища, ініціали авторів, назва статті і журналу (вісника), рік, том, номер (випуск), перша й остання сторінки;

в) для статей, опублікованих в збірниках праць, тез та інших книг, вказується прізвища, ініціали авторів, назва статті, назва збірника, місце видання (місто, видавництво), рік, випуск, перша й остання сторінки.

12. Наукові статті, що містять матеріали оригінальних досліджень, подаються в редколегію з двома рецензіями (одна — від музею, друга — від науковців сторонніх організацій).

З М І С Т

Передмова 3

Зоологія

Бокотей А.А. Видовий склад і чисельність птахів м. Львова 5

Гузій А.І., Бокотей А.А. Звичайний мартин (*Larus ridibundus* L.) у верхів'ї ріки Верещиця 16

Сверлова Н.В. Фауна двопарноногих багатоніжок (*Diplopoda*) м.Львова та його околиць 21

Меламуд В.В. Фауна панцерних кліщів (*Acariformes, Oribatei*) заплави ріки Верещиця 28

Сусуловський А.С. Хижі нематоди (*Mononchida, Nematoda*) урочища Заливки заповідника "Розточчя" 33

Різун В.Б. Матеріали до фауни жужелиць (*Coleoptera, Carabidae*) Розточчя і природного районування заходу України 41

Яницький Т.П. Фауна златок (*Coleoptera, Buprestidae*) Розточчя 47

Харамбура Я.Й. Личинки вищих комах в грунтах заповідника "Розточчя" 51

Ботаніка

Жижин М.П., Кузярін О.Т. Тенденції поведінки видів судинних рослин "Червоної книги України" в зонах впливу підземних водозаборів Розточчя 56

Климишин О.С. Стан популяцій реліктових трав'яних рослин на Розточчі 65

Малиновський А.К. Аналіз сучасного поширення реліктових видів у вирішенні питань історії флор 69

Екологія

Чорнобай Ю.М. Залецька О.Ю. Органохімічний і гумусовий стан підстилок у провідних типах лісів Розточчя 76

Чорнобай Ю.М., Харамбура Я.Й., Щербакова О.М. Динаміка угруповань фітосапрофагів в опаді лісів Розточчя 86

Музейні фонди

Климишин О.С., Кулик Т.Г. Структура і стан ботанічних фондів Державного природознавчого музею 93

Інформатика

Малиновський А.К., Бронштейн І.Г. Застосування інформаційно-пошукових програм в ботанічних дослідженнях 98

Правила оформлення рукописів 113

СОДЕРЖАНИЕ

Предисловие 3

Зоология

Бокотей А.А. Видовой состав и численность птиц г. Львова 5

Гузий А.И., Бокотей А.А. Озерная чайка (*Larus ridibundus* L.) в верховье реки Верещица 16

Сверлова Н.В. Фауна двупарноногих многоножек (*Diplopoda*) г.Львова и его окрестностей 21

Меламуд В.В. Фауна панцирных клещей (*Acariformes, Oribatei*) поймы реки Верещица 28

Сусуловский А.С. Хищные нематоды (*Mononchida, Nematoda*) урочища Заливки заповедника "Росточье" 33

Ризун В.Б. Материалы к фауне жужелиц (*Coleoptera, Carabidae*) Росточья и природному районированию запада Украины..... 41

Яницкий Т.П. Фауна златок (*Coleoptera, Buprestidae*) Росточья 47

Харамбура Я.Й. Личинки высших насекомых в почвах заповедника "Росточье" 51

Ботаника

Жижин Н.П., Кузярин А.Т. Тенденции поведения видов сосудистых растений "Красной книги Украины" в зонах влияния подземных водозаборов Росточья 56

Климишин А.С. Состояние популяций реликтовых травяных растений на Росточье 65

Малиновский А.К. Анализ современного распространения реликтовых видов в решении вопросов истории флор 69

Экология

Чернобай Ю.Н. Залецкая О.Ю. Органохимическое и гумусное состояние подстилок в ведущих типах лесов Росточья 69

Чернобай Ю.Н., Харамбура Я.Й., Щербакова О.Н. Динамика сообществ фитосапрофагов в опаде лесов Росточья 86

Музейные фонды

Климишин А.С., Кулик Т.Г. Структура и состояние ботанических фондов Государственного природоведческого музея 93

Информатика

Малиновский А.К., Бронштейн И.Г. Применение информационно-поисковых программ в ботанических исследованиях ... 98

Правила оформления рукописей 113

CONTENTS

Preface 3

Zoology

Bokotei A.A. To the Lviv ornithofauna investigation 5

Guzii A.I., Bokotei A.A. Black-headed Gull in the upper reaches of Vereshchytsia river 16

Sverlova N.V. Fauna *Diplopoda* of Lviv and its environs 21

Melamud V.V. Oribatid mites (*Acariformes, Oribatei*) fauna of Vereshchytsia river food-lands 28

Susulovsky A.S. Predaceous nematodes (*Mononchidae, Nematoda*) of bottomland meadow Zalyvky in "Roztochia" preserve 33

Rizun V.B. Materials on the carabid beetles (*Coleoptera, Carabidae*) fauna of Roztochia and nature regions division of west of Ukraine 41

Yanytskyi T.P. *Buprestidae* (*Coleoptera*) fauna of Roztochia 47

Kharambura Ya.Y. Larvae of pterigota in the soils of "Roztochia" preserve 51

Botany

Zhyzhyn N.P., Kuziarin O.T. Behaviour tendencies of vascular plants species of the "Ukrainian Red Data Book" in the zones of influence of underground pumping-stations in Roztochia 56

Klymyshyn O.S. Condition of relict grass plants populations in Roztochia **65**

Malynovskyi A.K. The analysis of modern extention of relict species in solving problems of flora history **69**

Ecology

Chornobai Yu.M. Zaletska O.Yu. Organochemical and humus states of litters in leading types of forests in Roztochia **76**

Chornobai Yu.M., Kharambura Ya.Y., Shcherbakova O.M. Dynamics of phytosaprophages communities in cast of Roztochia forests **86**

Museum collections

Klymyshyn O.S., Kulyk T.G. Structure and state of botanical collections of the State Museum of Natural History **93**

Informatics

Malynovskyi A.K., Bronshtein I.G. The application of information retrieval programmes in botanical investigations **98**

Rules for manuscripts presentation **113**

Наукове видання

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Державний природознавчий музей

НАУКОВІ ЗАПИСКИ
ДПМ НАН УКРАЇНИ

Том 11

Відповідальний редактор О.С.Климишин

Українською мовою

Комп'ютерний набір І.Б.Коновалова, І.Г.Бронштейн
Комп'ютерна верстка І.Г.Бронштейн

Адреса редакції:
290008 Львів, вул.Театральна, 18
Державний природознавчий музей НАН України
Телефон: (0322) 72-89-17

Підписано до друку 12.94. Здано до набору 12.94.
Формат 60×84/16. Папір друк. Ум. друк.арк. 7,0
Ум.фарбо-відб. 7,0 . Обл.вид.арк. 6,5 . Тираж 200 екз.
Зам. 95

Учбово-виробничі майстерні Львівського поліграфічного технікуму.
290004, м.Львів, вул.Винниченка, 12